

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи Н.В. Михальченко
«30» серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ І ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
ОП: Англійська мова і література

2023 – 2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Щербакова О.Л, ст.викладач кафедри германської філології, доктор філософії в галузі освіти.

РЕЦЕНЗЕНТ: Т. М. Яблонська, доктор педагогічних наук, професор кафедри західних та східних мов та методики їх навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

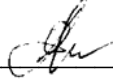
Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від 28.08. 2023 р.

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол № 12 від 30.08.2023 р.

Голова навчально-методичної ради університету

Анотація

Навчальна дисципліна «Методика викладання іноземних мов у профільній школі» розрахована на 6 кредитів з метою формування в студентів систематичних знань з методики викладання фахових дисциплін у профільній школі, зокрема англійської мови.

Ключові моменти, які висвітлюються під час курсу, – це узагальнення накопиченого у вітчизняній та зарубіжній методиці досвіду викладання англійської мови, аналіз ключових теоретичних питань, які висуває практика викладання англійської мови в сучасних закладах вищої освіти. При вивченні курсу увага акцентується на ставленні до викладання; підходах до навчання; особистісних якостях викладача, необхідних при роботі з різними рівнями підготовки студентів, які вивчають іноземну мову; внутрішніх та зовнішніх факторах у навчанні мови; вимогах до організації програми формування компетенцій студентів; виборі аудиторної діяльності з урахуванням особливостей студентів різних років навчання.

При написанні програми було враховано зв'язок предмету «Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти» з іншими дисциплінами, які вивчаються в університеті, а саме: дидактикою, педагогікою, психологією, лінгвістикою, методикою викладання іноземної мови.

Ключові слова: засвоєння ІМ, методи та підходи, формування компетенцій, ставлення до навчання, підходи до навчання, внутрішні та зовнішні фактори, навчальний план.

Summary

The course “Methods of teaching the professional disciplines at professional school” designed for 6 credits in order to form students' systematic knowledge of the methods of teaching professional disciplines in higher education institutions, including English.

The key points that are covered during the course are analysis of key theoretical issues raised by the practice of teaching English in modern higher education institutions and a generalization of the experience gained in domestic and foreign methods of teaching English. When studying the course, attention is focused on the attitude to teaching; approaches to learning; personal qualities of the teacher, necessary when working with different levels of training of students studying a foreign language; internal and external factors in language learning; requirements for the organization of the program of formation of competencies of students; the choice of classroom activities taking into account the characteristics of students of different years of study.

The course has close links with other disciplines studied at the university, namely: didactics, pedagogy, psychology, linguistics, methods of teaching a foreign language.

Key words: FL acquisition, methods and approaches, forming of the competences, attitude to teaching, approaches to teaching, internal and external factors, syllabus.

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов у профільній школі» складена старшим викладачем кафедри англійської мови і літератури, доктором філософії в галузі освіти Щербаковою О.Л. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності: 014 Середня освіта. Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта. (Мова і література (англійська)). Спеціалізація: 014.021 Англійська мова і література. ОП: Англійська мова і література.

Міждисциплінарні зв'язки: з курсами педагогіки, психології, методики викладання іноземних мов, практичного курсу основної іноземної мови, практичної граматики, теоретичних лінгвістичних дисциплін.

Мета курсу є: дати слухачам уявлення про методику викладання фахових дисциплін як про наукову дисципліну педагогічного напрямку, підготувати їх до самостійної викладацької діяльності на основі отриманих теоретичних і практичних відомостей та положень педагогічної науки.

Основними завданнями курсу є: підготовка студентів до практичної навчально-виховної взаємодії зі студентами, забезпечення проєкції психолого-педагогічних знань в сферу методики роботи зі студентами вищих навчальних закладів; допомога майбутньому викладачеві в оволодінні механізмами технології організації навчання у вищій школі, актуалізація й розвиток професійних умінь та навичок.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами педагогіки, психології, методики викладання іноземних мов, а також із лінгвістичними дисциплінами, які студент засвоїв під час навчання на освітньому рівні «бакалавр».

Навчальна дисципліна вивчається протягом 2 семестру та складається з 3 кредитів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження.

ПРН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 8 Дотримуватися правил академічної доброчесності

ПРН 11 Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності

ПРН 12 Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

ПРН 13 Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6 Володіння технологією практичної діяльності, знаннями принципів професійної діяльності викладача

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11 Здатність проведення мікродосліджень на належному рівні

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

II. Фахові компетентності (ФК):

ФК 2 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення педагогічної науки.

ФК 3 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 4 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі освіти, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 5 Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 6 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі досліджень.

ФК 8 Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

ФК 9 Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

ФК 10 Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

ФК 11 Здатність інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ФК 12 Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні засади методики викладання у профільній школі.

Тема 1. Методика викладання фахових дисциплін як навчальна дисципліна. Зміст та структура курсу. Сутність та структура процесу навчання. Особливості процесів викладання та учіння.

Тема 2. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу Характеристика навчально-пізнавальної діяльності профільної школи. Мотиви учіння студентів Джерела педагогіки.

Основні функції педагогічної науки: теоретична, конструктивно-технологічна, прогностична. .

Тема 3. Сучасні педагогічні підходи до навчання. Особливості особистісно орієнтованих технологій профільної школи.

Тема 4. Інформаційні технології навчання. Особливості технологій дистанційного навчання. Технології дослідницького (евристичного) навчання.

Кредит 2. Система організації праці викладача фахових дисциплін. Організація освітнього процесу щодо викладання фахових дисциплін.

Тема 5. Планування та організація особистої діяльності викладача фахових дисциплін. Етапи підготовки викладача до освітнього процесу – річне планування тем лекцій та практичних, семінарських занять.

Тема 6. Самоосвіта та робота із засвоєння передового педагогічного досвіду. Науково-методична робота викладача фахових дисциплін. Основи техніки саморегуляції в професійній діяльності педагога.

Тема 7. Методики підготовки і проведення теоретичних (аудиторних) занять з дошкільної освіти в умовах профільної школи. Поняття і види навчальних лекцій у навчально-методичній літературі. Покликання лекції. Роль лекції в організації навчальної діяльності студентів. Загальні методичні основи підготовки і читання лекції. Особливості методики читання лекцій з фахових дисциплін дисциплін освітньо-професійних програм. Методичні основи проведення семінарського заняття.

Тема 8. Організація самостійної роботи в процесі вивчення дисциплін з організації філологічної освіти. Самостійна робота студентів, її сутність і значення. Цілі самостійної роботи студентів та основні принципи її організації.

Кредит 3. Форми контролю в процесі навчання фахових дисциплін у вищій школі. Методика навчально-виховної роботи у вищій школі. Аспекти професійної майстерності викладача

Тема 9. Семестровий контроль. Форми організації перевірки знань студентів: а) індивідуальна перевірка; б) фронтальна перевірка; в) самоконтроль. Методичні особливості підготовки завдань для стандартизованого контролю.

Тема 10. Оцінювання знань і умінь студентів. Модульно-рейтингова система оцінювання. Уніфікована шкала оцінювання студентів за системою ECTS та національною системою Державна атестація студентів освітніх ступенів бакалавра та магістра.

Тема 11. Стили педагогічного спілкування в процесі освітньої діяльності у вищій школі

Тема 12. Педагогічна майстерність викладача профільної школи.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному вузі. Іноземні мови. 2005. № 2. С. 34-36.
2. Букатов В.М. Педагогічні таємниці дидактичних ігор. 2-е вид. К., 2003. 152 с.
3. Кашлев С.С. Технология интерактивного обучения. МН: Беларусский верасень, 2005. 176 с.
4. Пометун О. Интерактивні технології навчання: теорія та практика. К.: Вища школа, 2002. 136 с.
5. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основи загальної методики навчання іноземних мов. К.: Вища школа, 1984. 255 с.
6. Державні стандарти середньої освіти Освітня галузь «Мови і літератури». Іноземні мови в навчальних закладах. 2003. № 4. С. 8 -14.

7. Долинський Є.В. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». №1 (7). 2013. С. 82-85.
8. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 1991. 220 с.
9. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті / Тези доповідей. Вінниця: Нова книга, 2011. С. 43-44
10. Коваль Т. І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Інформаційні технології і засоби навчання. 2011. № 6 (26).
11. Муліна Н. Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти). Автореф. дис. к. пед. н.: 13.00.02. Київський національний лінгвістичний університет. К.:Вища школа, 2001. 22 с.
12. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие. Минск: Высшейш. школа, 2003. 522 с.
13. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова. 2-12 класи. К.: Шкільний світ, 2001. 44 с.
14. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Чернігів: ЧДПУ, 2011. Вип. 85 (Серія: Педагогічні науки). С. 220-223.
15. Томіліна А. О. Використання системи електронного навчання Moodle при вивченні іноземної мови. Педагогіка вищої та середньої школи. Вип. 32. 2011. С. 75-80.
16. A Common European Framework of Reference for Language Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg, 1986. 432 p.
17. Ghadessy M. The use of vocabulary and collocations in writing. Vocabulary acquisition. AILA Review, 2008. P. 110–117.
18. Kelly M. The Training of Teachers of a Foreign Language: Developments in Europe: A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture. Southampton, 2012. 85 p.

Допоміжні

1. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. Луганськ, 2004. 84 с.
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. К.: Ленвіт, 2002. 320 с.
3. Milton J. Measuring second language vocabulary acquisition. Bristol : Multilingual matters, 2009.
4. Klippel F. Keep talking. Cambridge: CUP, 2005. 202 p.
5. One-month in-service course for English Language teachers. The British Council, 2004. 254 p.

4. Інформаційні ресурси:

1. Медведєва Л.І. Проектна методика вивчення іноземної мови в контексті сучасних педагогічних технологій [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/.../494/1/Medvedeva.pdf>.
2. Ріхтер О.Є. Проблема використання інформаційних технологій у викладанні іноземної мови у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11/NPE_2013/Pedagogica/5_134506.doc.htm

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання **здійснюється за поточними результатами успішності студентів.**

6. Засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання визначають стандартизовані методики, які призначені для кількісного та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних якостей. Діагностичне забезпечення рівня успішності навчання повинно здійснюватися на основі принципів системності, систематичності і послідовності, індивідуального підходу, єдності діагностики і корекції. Діагностичні заходи мають проводитись на всіх етапах підготовки студентів.